

Fullödig »Lese Frucht«

Stefan Einhorn. **Den sjunde dagen**. 192 sidor. Stockholm: Forum; 2003. ISBN 91-37-12278-9.

Recensent: Per-Erik Åbom, Jönköping, smittskyddsläkare och präst i Svenska kyrkan.

II I dagens strida ström av romaner urskiljer man den gängse prototypen utan större svårigheter. Den är tegelstenstung och behandlar ofta med förkärlek ämnen till förvillelse lika dem som präglar tabloidpressens löpsedlar: sex och ondska i alla tänkbara och säljbara former. Att i en sådan bokkonjunktur våga satsa på något annorlunda, smalare, elegantare och mer läsvärt än de maffigaste svenska kriminalromaner, hedrar bokförlaget Forum, som under fjolåret gav ut Stefan Einhorn's senaste bok, »Den sjunde dagen«. Den har det mesta en läsare kan begära, och den saknar allt av det som reklamen anser gångbart.

Samtal kring mänskligt liv

»Den sjunde dagen« är – för att nämna den första skillnaden mot den breda massan – en kort bok på 190 sidor, alltså lätthanterlig. Boken är skriven i samtalsform, som omges av en inledande prolog och en avslutande epilög. Sju, eller åtta, samtal förs av bokens jag, en framgångsrik forskare inom molekylärbiologi, gift med två barn. Hans son är livshotande sjuk i en aplastisk anemi, där behandlingsmöjligheter prövats, ständigt misslyckats, och där hoppet om att finna den livräddande donator som krävs hela tiden gäckas. Gentemot sin far har huvudpersonen ett rätt komplicerat förhållande. De har uppenbarligen aldrig stått varandra riktigt nära, men nu, när historiens farfar också är döende i ventrikelcancer, har den avgörande stund kommit då den nedärvda kunskapen bl a om livet skall föras vidare, så som skett under alla tidigare generationer. Detta kan nu ske, en far för hemligheten vidare till en annan far, sin son, men i bakgrunden finns författarens ångestfyllda känsla av att när den aplastiska anemin tar sitt offer finns ingen att föra kunskapen vidare till.

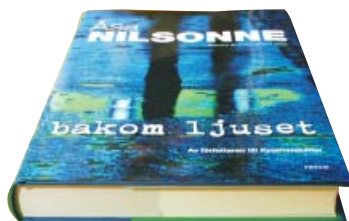
Man kan läsa den här boken som en ro-

man, med dess speciella disposition. Rakt av – och det är spännande läsning, där dramat förs framåt utan några märkbara longörer. Bara med den utgångspunkten får läsaren god valuta för sin investering. Men boken ger läsaren betydligt mer. Jag kan inte påminna mig någon »roman« som gett så många impulser till annan läsning. Att ta fram sin bibel och läsa Gamla testamentet (som ju är den judiska bibeln och utgör merparten av vår kristna bibel) är en sådan impuls; hänvisningarna och citaten från bibeln är nästan legio – och man kan inte annat än bli nyfiken.

Författaren, eller bokens ego, tar upp många företeelser i det mänskliga livet. Hur ska vi bemöta våra medmänniskor och klara konflikter i ena eller andra avseendet? Jag vill inte gå så långt som att lösningen på sådana dagliga problem finns i boken, men problemen presenteras för oss och ger oss impulsen att gå vidare, reflekterande och så småningom kanske också agerande.

Rekommenderas varmt!

Hur boken slutar ska inte avslöjas här, men att läsningen är både roande, spännande och gripande. Att det är en »krävande« bok ska inte stickas under stol med. Man får lov att läsa uppmärksamt och koncentrerat, till skillnad från så mycket annan ny litteratur. Men med sådan lästeknik ger denna till formatet lilla bok verkligen gott utbyte. Detta är, för att använda ett gammalt uttryck, en ovanligt fullödig »Lese Frucht«. Rekommenderas varmt!

Ruggigt aktuell kriminalroman

Åsa Nilsson. **Bakom ljuset**. 300 sidor. Stockholm: Bokförlaget Forum; 2003. ISBN 91-37-12204-5.

Recensent: Rolf Byström, specialistläkare, Beroendecentrum Hållpunkten, Stockholm.

II Vad händer när man i en klinisk fallbeskrivning plötsligt känner igen någon som står en nära, mycket nära, kanske

till och med ens mor? Och det dessutom framkommer att hon blivit kallblodigt mördad? Detta drabbar Monika Pedersen, mordutredare vid Stockholmskriminalen i Åsa Nilsson's nya kriminalroman »Bakom ljuset«. Åsa Nilsson, psykiater och psykoterapeut, har stor kännedom om själens bakgårdar och mörkare skrymslen, och hon vet hur hon skall använda denna kunskap.

Greppar över mycket

Åsa Nilsson's bok greppar dock om för mycket; om en frånvarande moder, om en frånvarande fader, och kanske framför allt om en frånvarande tillit till de företeelser i samhället man vill förknippa med garanterad frånvaro av girighet och ondska. Här blir romanen ruggigt aktuell. Särskilt tonsäker är skildringen då romanen rör sig i det psykoterapeutiska landskapet – inom skjutavstånd från de analysdivaner som man trodde hörde medicinhistorien till men som här verkar högst närvarande och rent av livsfarliga. Riktigt obetalbar är en scen i boken, där romanens hjältinna försöker snärja en hopplost upplåst psykoterapeut, som i sitt självtillräckliga docerande alltför sent inser att det är han som är föremål för analysen.

Om detektivromaners handling skall man inte orda för mycket, risken är ju att luften går ur på sidan sju. Så mycket kan dock sägas att Monika Pedersen under sin sjukskrivning får göra en omskakande resa såväl inåt som utåt. Vi får lära oss om Mussolinis illdåd i Abessinien, om hur internationellt hjälparbete kan gå till och om livet på de snitsiga advokatkontoren vid Strandvägen. Ibland blir nog sprången lite väl häftiga – det märks att författaren är mer välbekant med jargongen i psykoterapisvängen än med språket runt de blanka skrivborden på Östermalm. Och scenerna från ett av jordens fattigaste hörn känns ibland lite svaga i konturerna.

Spännande yttre och inre dialog

Men allt kan ju inte rymmas i en kriminalroman. Genren kräver ekonomi och precision. Sådant är Åsa Nilsson skicklig på. Framför allt i dialogerna som ofta är raffinerat spännande i sitt växelbruk av ett slags mixad inre och yttre dialog. Och slutet är inte illa. Tack och lov står den överlägsna intelligensen på det godas sida. Monika Pedersen är varken Mrs Marple, Philip Marlowe eller Martin Beck. Hon dricker inte five o'clock tea, och hon smäller inte i sig en whiskey ur byrålådan (möjligen en alvedon), men hon besitter ändå den goda snutens alla karakteristika: list, fysisk trim, socialt engagemang och samvete. Men hon skulle stå sig slätt utan sina kloka kompisar – bland annat den fenomenalt effektiva väninnan Eloise. Henne skulle man vilja träffa. •